

Hány „vezér” van Pusztaszeren?

Pusztaszeren tavaly egy-egy szövetkezetek, Hétvezér néven. Nagy szükség volt erre a lépésre. A leg-szélsőségesebb földeken, gyenge termőhelyi adottságok között így kialakultak egy új nagyüzem körvonalai, s a szakemberek a belterjesség, a gépesítés, a korszerű gépüzemeltetés és a közgazdasági adottságok figyelembevételével fejlesztési tervet készítettek. Szép és ígérő távlatokat mutatva. Rövid időn belül elérni kívánták azt a színvonalat, ami már a más homokfalvakban, községekben napjainkban megvalósult.

Sok tennivaló

Ez az első esztendő a gazdaság életében. Sajnos, mindig akadtak a faluban „kibicék”, akik most nagy hangerővel hajtogatják; nem használt az egyesülés, lám, a vetetlenül maradtak a földek, csödbe jutott a gazdaság. Ez nem jó, mert a bizalmatlanságot táplálja.

Szakemberek, ha végigjárják a Hétvezér Tsz földjeit, épületeit, elszomorodnak. Van bőven tennivaló. S akik ismerik az első fél év eredményeit, értékelését, pénzügyi helyzetét, azok gyakran arra gondolnak: az illúziós példa ismétlődik-e meg? Az állam adhatja, fuvarozhatja millióit most már majd a pusztaszeri homokba? Mi a valóság, a reális helyzetkép?

Öröklődött gondokkal küzdünk, a három gazdaság egyesítése után egyik napról a másikra nem születtek csodák, s nem is várhatunk rá. Főleg a beruházásokkal van problémánk, régi, elavult épületekben vannak az állatok, így aztán rossz a takarmányértékesítés, rossz a tejtermelés, sokszor szakszerűtlen a takarmányozás, nem megoldott az ellenőrzés, kicsik a természet-átlagok, alacsony az istálló-átlag. Jól tudjuk, az utolsó órában történt az egyesülés,

s látják erőlködésünket a tagok is. Egy-két ágazatnál szépen bejött ez az esztendő, de ez nem segít rajtunk. Nagy gondokkal, nagy problémákkal küzdünk, és senki sem menthet meg bennünket a mérleglátástól. A jövő még fontosabb. Mi lesz 1972-ben és aztán. Hogyan is boldogulunk? Az erővel, az akarással nincs is hiba, inkább az anyagi alapokkal, a beruházásokkal. Segítség kell, ez vitathatatlan — sorolja Szeri István téveszelnök.

Ezen a nyáron a kalászosok jól fizettek a Hétvezér Tsz-ben. Összesen 1379 holdon díszlett, ebből 390 hold búza, 113 hold takarmánybúza termett. Terven felül alakult az átlag, és 38 vagonnal takarították be többet, mint számították. Különösen a takarmánygabona adott szépen, a gyenge homokon 22 mázsát is fizetett holdanként. Ebből okultak is: jövőre 2 ezer hold fölét emelik a kalászos területet, főleg a takarmánybúzákat szorgalmazzák.

Kukoricából 269 hold, cukorrépából 100, fűszerpaprikából száz hold terem a közös gazdaságban. Jó lenne több is takarmányfelől. Hiszen egy egészségesebb termelési szerkezet elengedhetetlen, annak inkább, mert takarmányhiányos gazdaság a pusztaszeri. Jellemző: jövőre már 50 százalékkal kisebb, 350 ezer darab lesz a pecsenyekacsa-„termelése”. Részben az épületek, másrészt a takarmányhelyzet szorítja erre a szövetkezeti gazdákat. Ugyanakkor a tervezettnél az idén 500 hízóval kevesebbet adnak át. Alapanyaghiánnyal, férőhelygondokkal magyarázzák ezt, s nem utolsósorban azzal, hogy nem volt rá pénzfedezetük.

Jogos türelmetlenség

Nem kedvezett a tavasz Pusztaszeren. Háromszáz-húsz hold volt az a terület,

amit fel se szántottak, nem műveltek meg. Tetőzte ezt, hogy 123 hold silókukoricát nem vetettek el, s bizony most ilyen nagy terület termése hiányzik, gondokat okoz. Jóllehet, könnyen találunk magyarázatot: előre-gedett a géppark, magasak a termelési költségek, ha nem szántják fel a területet, kisebb a ráfordítás, jelentős a részesművelés, ami sokat elvisz, s hiába vettek 1,4 millióért gépeket, a két műszakot nem tudták beállítani, megszervezni, csak későn. Július elején. Azóta mutatkozik némi haszna, a szőlőterületek tiszták, az erdőtelepítésnél is haladgatnak. Am a szövetkezet során, idei helyzetén ez mit sem változtat. Lényegében „eltemetett” gazdaságról van szó, olyan speciális helyzetben élő közösségről, amelyeket nemcsak a gyenge termőhelyi adottság nyom, hanem a „késői” egyesülés is. A gazdasági mechanizmusban a termelőszövetkezetek közötti differenciálódás megmaradt, napjainkban már kiéleződött a verseny egy-egy beruházás elnyeréséért, állami támogatásáért. A pusztaszeriek semmiképpen sem az első sorban állnak. Úgy is fogalmazhatnánk: nincsenek szinkronban az idővel. Többszörösen hátrányos helyzetben vannak az örökölt, elaprózott, termelési szerkezetekből, a szakosítás hiányával, egyik évről a másikra még a mechanizmusban sem tudnak alapvető eredményt felmutatni.

A türelmetlenség jogos. Ahhoz azonban alaposan számba kell venni a tennivalókat, hogy 1972-ben már ne ismétlődjenek meg az ideai gondok. S nyár közepén ne arról „pusmogjanak” néhányan a faluban: nullára szaladt a szövetkezet. Néhány hét múlva kezdődik a szüret. Négyszázötvenhét holdon kínálja kincsét a föld, s az egyik legjobb természetlagon a Hétvezérben dicsekedhetnek. Az őszibarack is szépen fizetett. Mindez azon-

ban kevés. Ha végigjárunk a területen, a majorokban, a tíz évnél idősebb, elavult, szánalmas, megroppant állattenyésztési épületeket, kicsit elszomorodunk. Nehéz lesz ugyanis helytállni a versenyben, elfogadható eredményeket produkálni, ugyanakkor a kívánatos és elengedhetetlen épület, gépi beruházásokat elővarázsolni. Még állami segítséggel is.

A tennivalók mutatják magukat. A legnagyobb esz-szerűséggel megszervezni az őszi munkákat, a betakarítást és a jövő évi „termelést”, őszi vetést, talajelőkészítést. A veszteséges ágazatok minél hamarabb megszüntetni, felülvizsgálni, mérlegelni azokat a területeket, ahol problémák mutatkoznak. Az indokolatlanul magas munkabéreket megszüntetni, s ugyanúgy, mint a függetlenített létszámát csökkentették, más területeken is tudnak jelentős ös-szegeket megtakarítani.

Levonni a tanulságokat!

Elkészültek a beruházási tervek is, de ezek csak évek múlva hoznak hasznót, ha megvalósulnak. Mert ezért még verekedniük kell a pusztaszerieknek. És saját erőt, pénzforrást felmutatni munkájukkal.

A legfontosabb talán mégis az, hogy tisztázzák a gazdaságban, a vezetésben a helyzetet, az eddig szerzett gazdálkodási tapasztalatokat, s egyszer s mindenkorra „egy nyelvet” kialakítani. Szerencsére egy vezér van Pusztaszeren: a Hétvezér Tsz. Igaz, némi ellenvélemény tapasztalható az „alvezérek” között. Ez pedig nagyon rossz. Félreveheti a közös szekeret. A pusztaszeri vállalkozás, az egyesülés megéri a bizalmat, de megköveteli a támogatást is.

Sz. Lukács Imre

Lengyel diákok Szegeden

Néhány napja hagyta el Szegedet az a 25 diákból, és öt tanárból álló lengyel csoport, amely két héti látta vendégül Lengyelországban a szegedi JATE Ságvári Gyakorló Gimnázium 25 diákját. A lengyel csoport vezetője, Tadeusz Rostanski elmondta, 1970 őszén, Nyíregyházán, egy UNESCO-konferencián találkozott a Ságvári gimnázium igazgatója, dr. Valkusz Pál és az UNESCO-kapcsolatok vezetője, Kovács Béla tanár a varsói UNESCO-bizottság titkárával, dr. Dzserszénszkiel. Ő mondotta: Varsótól északkeletre, a mintegy 130 ezer lakosú Olsztyn városában a Kopernikus gimnázium UNESCO-felelőse vagyok, és már többször jártam Magyarországon. Még a háború óta szívügyem a magyar nyelv és kultúra, s örömmel vettem fel a kapcsolatot, és szerveztük meg a cserét.

UNESCO-kapcsolataink révén a Ságvári gimnáziummal szerződést kötöttünk. Így magyar barátaink biztosítottak nekünk 5 napot gyönyörű fővárosuk megismerésére, egy visegrádi hajókirándulásra, 6 napot Tihany mellett, a balatoni Kilian-Expressz nemzetközi sátorudvarban, ahonnan hajókirándulásokra tettünk, majd négy napot Szegeden.

Vendéglátóink gondoskodtak arról — folytatta Tadeusz Rostanski —, hogy ne legyen nagyon csipős a szegedi paprika. Egyszer igazi „szögedi halászlét” ebédeltünk a Tápé alatti halászcserében. A hosszú délelőtti városnézés, és az algóji olajmező megtekintése után nagyon izlett a gyerekeknek is. Csak a túróscsuszából maradt kevés a tányérokban, hiszen jóllaktak hallal, ami nálunk is főleled. A tanárok megköszönték a csikóstokányt is, azon a napon, amikor a lengyel gyerekek a magyar

tanulók szüleinek vendégei voltak. Nagyon jól éreztük magunkat a sándorfalvi tévesz csikócsárdájában. Lengyel és magyar dalokat is tanultunk egymástól. Reméljük, hogy a sok címcsérét, nyelvtanulást sok-sok levelezés követi, s az olsztyni Kopernikus Lyceum és a szegedi Ságvári gimnázium közti kapcsolatok tartósak maradnak.

Tátray Barna

NAPI KISLEXIKON

a fagyfaltról

Kedvelt kánikulai fotótéma: még a kutyá is fagyfaltról nyalogat. Tavaszról őszig — egyes országokban télen is — korhatár nélküli sztrá fagyfalt, amelynek előállítás technológiája egyre biztonságosabb. A Szegedi Konzervgyár, amely négy évvel ezelőtt hódította meg a hazai piacot a kész fagyfaltról, az idén már 200 vagonnal állít elő a nyári csemegéből.

● Csengősőz?

Valaha a fagyaltos csengősőzval jelezte érkezését. Ma már egyre kevesebb van a kis kék-kerekek kocsiából, a vásárlók nagyobb bizalommal vannak a cukrászdák iránt. A fagyaltok másfél százados hazai története folyamán nem csak készítése, csomagolása, de eladási módja is nagyot változott. A múlt század derekán „édes nyalatnak” nevezett fagyaltot igazán századunk húszas éveiben vált népszerűvé olasz vándoriparosok élelmessége folytán. Később, természetesen, a magyar mesterek is kitanulták a fagyaltkészítés csínját-bínját, s néhány évtized alatt elhódították a hazai piacot a vendégarusoktól.

● Télien?

Nyilvánvalóan tűnne, hogy a legtöbb fagyaltot az európai szülőhazában, Olaszországban nyalogatják el. Akik már jártak a Szovjetunióban, tanúsíthatják, hogy igaz van a statisztikának, amelyek az utóbbi országban állapítják meg a viszonylag legmagasabb fagyaltfogyasztást. A Szovjetunió nagyvárosaiban még télen is állnak sorban az utcai fagyaltospultok előtt. Magyarországon más a mód, s viszonylag kevés az egész évben elfogyasztott fagyalt mennyisége. Mintegy két és félezzer vagon.

● Csomagolva?

Nálunk az utóbbi évek megváltoztatták a fagyaltkészítés módját. Néhány év óta gyártja a nagykereskedelmi szövetkezet a konzervfagyaltot, a nagykőrösi és Szegedi Konzervgyár a készfagyaltot. Kedvelté vált a krémfagyalt, a jégkrém és a parfé. A hazai csomagolt fagyalt pedig nemrégiben kapott szabadalmat a székesfehérvári tejipari vállalat. Ennek elterjedése azonban akkor válik lehetővé, ha nemcsak a vállalat mélyhűtésre alkalmas hűtőháza épül fel, hanem több lesz a mélyhűtő szekrény, püti az üzletekben is és cukrászdákban is.

Lázár Ervin

Zuhanó-repülés

20.

— Én a későbbi vonattal megyek — mondta Csapó, csak úgy öletszerűen — a kocsiját javították —, már napokkal előbb beszélgettek róla, hogy most mindannyian vonattal mennek, és jót piálnak az úton. Nem tudni, Csapó miért mondta mégis, hogy a későbbi vonattal megy. Talán csak egyszerűen nem volt kedve fölkelni az ágyról, ahova ebéd után leheveredett, vagy nem látta értelmét a pesti utazásnak. Mit csinálna ezen a kettős ünnepen? Amúgy is utálta az ünnepeket. Vagy talán tervezett valamit?

Mindenestre, amikor a többiek elmentek, még sokáig hevert mozdulatlanul az ágyon, szinte kataton mozdulatlanságban, aztán hirtelen föluggott, kiment a reptérre, beült a repülőbe és felszállt.

Könnyen megtalálta a pusztát, térkép nélkül is. Látta az iskolaépületet — tudta, hogy ott lakik a lány —, és egészen alacsony — majd elvitte az egyik fordulónál a kéményt — két fésztelekört írt le az épület fölött. Aztán leszállt a lucernaföldre, és megindult az iskola felé. Egy öregasszony állt az udvaron, kicsit ijedten nézett rá, látszott, hogy az előbbi mélyrepülés miatt megrémült.

— Maga az, Gyuszi? — mondta aztán, és Csapó furcsállkodva nézett rá, mert nem emlékezett az öregasszonyra.

Megmondta, hogy a tanítónővel szeretne beszélni, közben izgatott lett, mint egy zöldfülü kamasz, egyik lábáról a másikra nehezedett.

— Elment — mondta az öregasszony. — Most indul a vonatja.

A falusi állomás két kilométerre esett. Csapó a géphez futott és beindította.

Elúszott a táj fölött, látta az országút szürke szalagját, ahol egyszer a piros FIAT-tal megállt a lány mellett. A ligetet is látta, ahol a lány sírva kiszállt.

A vonat már kihúzott az állomásról, amikor a gép a falu fölé ért. Csapó egészen mélyen a

vonat mellett repült. Ahogy elérte a mozdonyt, magasba lendült, fordult, újabb fordulat, és megint rácsapott a vonatra. A vicinális utasai fűrtökben lógtak az ablakokban, csak Krisztina ült összeszorított foggal a fülső sarkában, hátát a pad támlájának feszítette.

Csapó tudta, hogy a következő állomáson vizet vesz a vonat. Előrrérepült, az állomás melletti futballpályán beleszállt egy mérkőzés kellős közepébe.

Végigrohant a vonaton, benézett a fülkébe. A lány ugyanolyan mereven ült, mint korábban, Csapó kicsit meglepődött.

— Nem láttál? — kérdezte, talán azért, hogy a lány most miért nem futott eléje.

— De igen — mondta a lány.

— Eljöttem érted.

A lány lassan, szomorúan rázta a fejét.

— Nem jössz el velem?

A lány erre sem szólt, csak a fejét rázta, de most már hevesen, rövid mozdulatokkal. Ebben már undor is volt.

Csapó megdühödött, elkapta a lány karját, rángatni kezdte:

— Gyere!

— Hagyjál! — mondta sirós bosszúsággal a lány, de Csapó csak rángatta. Akkor már állóhelyzetbe rántotta a lányt, ő igyekezett kiszabadítani a karját Csapó markából, és azt mondta:

— Nem érted, hogy nem szeretlek! Mit rángatsz?

Többen is nézték a jelenetet a folyosóról, s végül egy magas, bajszos, vadászkalapos, idősebb férfi lépett be:

— Mit csinál?! — mondta rendreutasítóan Csapónak, — Engedje el a hölgyet.

Csapó hirtelen kijozanodott, fáradtan leejtette a kezét, és szó nélkül kifordult a kupéból.

Nem utazott el. Két napig ki sem mozdult a szállásról. Kutyaül érezte magát.

Bíróék, amikor megjöttek, már tudták a hírt; Csapó a vonat után repült a géppel.

— Ha ez fönt kiderül, oltári balhé lesz — mondta Bíró.

— Már kiderült, nem? — szólt oda ingerülten Csapó — Intézkedj.

— Nagy marha vagy — mondta szomorúan Bíró.

Csapó elszégyellte magát.

— Nem akartalak megbántani.

Bíró Csapó ágya szélére ült, szánalom meg szeretet volt benne.

— Nagyon ki vagy borulva — mondta me-

len.

(Vége.)